

розробляти стратегічні плани розвитку і фінансування автоматизованих інформаційних систем на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Анісімова Л. Використання динамічного моделювання в корпоративних інформаційних системах. // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2005. – Вип. 8.
2. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: закон України від 9 січня 2007 року № 537 // Картотека законодавства України. – 2007. – № 1.
3. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.

УДК 330.3:[330.322+330.341.1]

**РІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ
НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ**

Калантай А. М., асистент

*Українська академія банківської справи
Національного банку України*

Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності належить до системних питань макроекономічного розвитку, вирішення яких має здійснюватися насамперед на державному рівні. Дослідження теоретичних і практичних питань формування державної політики на інвестиційно-інноваційній основі становить важливу проблему в сучасній науці, оскільки це чи не єдиний варіант виходу України з кризи і значний поступ на шляху входження в систему економічних відносин світового співтовариства, який потребує значних зусиль із чіткої організації і жорсткого контролю інвестиційної діяльності з метою досягнення радикального переходу від традиційної до інноваційної науково-технічної політики.

Інноваційна і інвестиційна діяльність нерозривно пов'язані між собою, тому що інноваційний розвиток потребує інвестування, а стимулювання інвестиційної діяльності має розглядатися як провідний напрямок в стратегічній політиці держави. До ключових викликів, які насамперед потребують стратегічних

змін в державній науковій та інноваційній політиці, можна віднести [2]:

- глобалізацію і неолібералізацію світової і більшості національних економік, в тому числі української;
- безальтернативність сталого економічного розвитку для кожної країни;
- нарощування в світі темпів технологічного прогресу, перехід національних економік на найвищі технологічні уклади;
- погіршення демографії, зниження якості трудових ресурсів та посилення процесів міграції населення.

В сучасних умовах господарювання для українських підприємств самостійне підтримування відповідних темпів розвитку технологій практично неможливе з наступних об'єктивних причин [9]:

- розрив між технологічним станом розвинених країн світу та України є досить істотним, оскільки економіка держави, знаходячись в ролі «наздоганяючої» і не має достатніх інвестиційних ресурсів;
- збитковість підприємств, внаслідок чого самостійно забезпечити достатній рівень фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт окремо взяте підприємство не в змозі;
- більшість українських підприємств знаходяться на етапі структурної перебудови та пошуку шляхів підвищення продуктивності виробництва і поліпшення конкурентоспроможності продукції;
- підприємство є складовою частиною системи коопераційних зв'язків, а отже, не одне, а вже ряд підприємств технологічного ланцюга потребують забезпечення та узгодження інноваційного розвитку;
- конкурувати з іноземними підприємствами за умов отримання ними різноманітної допомоги з боку держави фактично неможливо – необхідна чітка стратегія ліквідації відставання в інноваційній сфері. Роль держави в розвинутих країнах світу полягає у використанні цілого ряду форм стимулювання розвитку виробництва, експорту, інноваційної діяльності;

– існує об'єктивна проблема спрямування ринкового механізму розвитку на інноваційний шлях. Зважаючи на той факт, що ринкові відносини в Україні перебувають у стадії становлення, виникає необхідність налагодження системи відбору ефективних інноваційних проектів відповідно до загальнонаціональної стратегії.

Виходячи з цього інноваційні процеси в економіці не набули вагомих масштабів, кількість підприємств, що впроваджують інновації, зменшується з кожним роком і становить зараз 12–14 %, що менше в 3–4 рази, ніж в інноваційно-розвинутих економіках. Наукоємність промислового виробництва знаходиться на рівні 0,3 %, що на порядок менше від світового рівня. При цьому майже третина коштів, що витрачаються на інноваційну діяльність, припадає на закупівлю обладнання, в той час як на придбання прав на нову інтелектуальну власність або на проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт витрати на порядок менші. Майже половина з інноваційних підприємств взагалі не фінансують проведення в інтересах свого виробництва наукових досліджень [3].

За таких умов важливим є посилення державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, формування державної політики у цій сфері. До такого висновку підводить і вивчення досвіду розвинутих країн (США, Японії, Німеччини, Великобританії, Франції), які розвиваються перш за все на основі активізації інноваційної діяльності. Саме в цих країнах намічається радикальний перехід від традиційної до інноваційної науково-технічної політики [1]. Все це свідчить про необхідність розробки комплексних заходів переходу до моделі розвитку на інвестиційно-інноваційній основі, яку доцільно гармонізувати з державною інвестиційно-інноваційною політикою.

Враховуючи важливість проблеми забезпечення інноваційного розвитку, країни ЄС починають піднімати питання про необхідність координації зусиль окремих членів у рамках загальної інвестиційно-інноваційної стратегії, державної інвестиційно-інноваційної політики [10].

Оскільки виникла складність забезпечення та фінансування

науково-дослідних робіт власними силами, промислові корпорації почали розвивати науково-технічну кооперацію шляхом утворення «клубів». Цей процес активно стимулюється державою, оскільки науково-технічна кооперація виступає фактором конкурентоспроможності промислової продукції і скорочує терміни комерціалізації результатів наукових досліджень в рази [6].

Ще один дуже показовий приклад важливості ролі держави у забезпеченні розвитку інноваційних напрямів розвитку господарства – це формування галузі інформаційних технологій в Індії [8]. В Індії була створена спеціальна урядова програма розвитку технопарків, яка передбачала створення сприятливих інфраструктурних умов для експорту інформаційних технологій.

Основою майбутніх інноваційних розробок є сьогоденний рівень підтримки державою сфери науки, тобто стабільна інвестиція. Діюча сьогодні в Україні система державного управління не сприяє науковій розробці практично спрямованих і необхідних інноваційних рішень. Так, функції управління наукою здійснює Міністерство освіти і науки України, наукові й науково-прикладні дослідження проводять установи НАН України та галузеві науково-дослідні, проектні інститути, міністерства [7]. Вся ця децентралізована надбудова інколи діє як адміністративно-контролююча система та впливає на корпоративну науку.

Стратегічною метою політики України на інвестиційно-інноваційній основі повинно стати забезпечення позитивної економічної динаміки за рахунок використання комплексу «інвестиції-інновації», формування внутрішніх інвестиційно-інноваційних механізмів саморозвитку національної економіки. Виходячи із зазначеної мети, до першочергових завдань політики на інвестиційно-інноваційній основі, які потребують першочергового та перспективного вирішення слід віднести: створення сприятливого інвестиційного клімату та простих правил «гри»; створення умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів; стимулювання припливу іноземних інвестицій; стимулювання розвитку науки і освіти [5].

Виконання цих завдань створить умови для вирішення проблем і реалізації перспективних завдань на інвестиційно-інно-

ваційній основі:

- створення нових робочих місць та підвищення технологічного рівня існуючих;
- удосконалення галузевої структури господарства в напрямку розвитку інноваційних виробництв;
- зміна структури зайнятості населення;
- забезпечення стійких темпів економічного зростання;
- перехід до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

В сьогоднішніх умовах політика держави на інвестиційно-інноваційній основі повинна бути спрямована на поступове формування дієздатного інвестиційно-інноваційного комплексу, розширення його меж на все більше число галузей господарства України. Складність реалізації такої політики держави полягає в тому, що швидких та узгоджених змін потребують фактично усі механізми державного управління інвестиційно-інноваційним комплексом.

Для створення реальних програм і забезпечення успіху їх реалізації з метою вирішення проблем розвитку на інвестиційно-інноваційній основі необхідно передбачити [4]:

- проведення технологічного аудиту з метою оцінки вихідного стану інноваційного розвитку на рівні всіх суб'єктів економічної діяльності незалежно від форми власності;
- проведення оцінки практики обліку, збереження і використання нематеріальних активів, надати професійну допомогу тим суб'єктам економічної діяльності, які її потребують;
- створення розгалуженої мережі організацій-посередників для надання на ринкових засадах всебічної допомоги підприємствам і установам (особливо малим і середнім) у розгортанні інноваційної діяльності. На початковій стадії такі організації-посередники мають отримувати державну фінансову підтримку;
- забезпечення цільової орієнтації стимулів безпосередньо для впроваджувальників інновацій.

В умовах глобалізації великого значення для позиціонування країни на високому рівні інноваційного розвитку має використання можливостей міжнародного співробітництва. Серед таких факторів надзвичайно важливим є залучення зарубіжних інвес-

торів до розвитку вітчизняної інноваційної сфери. Вирішення проблеми залучення зарубіжних інвесторів має здійснюватись наступними заходами для подальшого розвитку на інвестиційно-інноваційній основі: поліпшення загальних умов для інвестицій в економіку України; створення законодавчих норм, ідентичних для вітчизняних та зарубіжних інвесторів; розробка єдиних критеріїв оцінки інвестиційної привабливості інноваційних програм і проектів. Критерії прийняття інвестиційних рішень можна сформулювати так: інвестиційний проект вважається ефективним, якщо його прибутковість і ризик збалансовані в прийнятній для учасника проекту пропозиції. Ризики інвестиційного проекту підпадають під вплив надзвичайно широкого кола факторів, зокрема економічних, політичних, технічних, юридичних, природних, соціальних, виробничих тощо [5].

Інвестиційна активність як внутрішніх, так і зарубіжних інвесторів у нашій країні є досить низькою, основними причинами чого є: нерівні умови для учасників фінансового ринку; надмірно великий податковий тиск на товаровиробників; гостра нестача оборотних засобів у підприємств; бартеризація розрахунків; велика плінність висококваліфікованих науково-технічних кадрів; недосконалість правових і законодавчих основ інвестиційної діяльності.

Виходячи з цього, інноваційну діяльність і необхідні заходи щодо її розвитку з позицій можливості інвестицій необхідно розглядати з точки зору наступних основних пріоритетів [11]:

- адаптація інноваційної системи України до умов глобалізації та підвищення її конкурентоспроможності;
- переорієнтація системи продукування інновацій на ринковий попит і споживача;
- створення привабливих умов для творців інновацій, стимулювання інноваційної активності підприємництва;
- системний підхід в управлінні інноваційним розвитком, інформатизація суспільства.

234 Важливість формування та реалізації механізмів державної інноваційно-інвестиційної політики зумовлюється посиленням інтеграційних інтересів України. При цьому не слід забувати:

інтеграція можлива та взаємовигідна тоді, коли країна, що інтегрує, відповідає критеріям та вимогам тієї системи, з якою посилюється взаємодія. Ці критерії стосуються найрізноманітніших аспектів функціонування господарства і, перш за все, інвестиційно-інноваційного комплексу.

Отже, в сучасних умовах відповідність національної економіки критеріям світової господарської системи означає в першу чергу інноваційний розвиток на основі достатнього інвестиційного забезпечення, а не лише високий рівень доходів та життя населення, стабільні темпи економічного зростання. Держава має всебічно підтримувати розбудову економіки на ринкових принципах, взявши при цьому на себе головну відповідальність за всеохоплююче загальне регулювання та стратегічне планування економічного розвитку і безпосередню підтримку інноваційного процесу. Держава, використовуючи певні механізми, повинна забезпечити умови для формування та стимулювання розвитку на інвестиційно-інноваційній основі, насамперед, за допомогою створення позитивного інвестиційного клімату внаслідок поліпшення загального міжнародного іміджу країни.

Вплив держави має здійснюватись шляхом застосування системи організаційно-інформаційних заходів та фінансової підтримки, а саме розробки нормативно-правової бази діяльності на інвестиційно-інноваційній основі; розробки стратегічної програми розвитку; визначення оптимального рівня частки державної власності; формування реальних джерел фінансування науки, освіти та інших.

Список використаних джерел

1. Буднікевич І. М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні / Буднікевич І. М., Школа І. М. – Чернівці : «Зелена Буковина», 2002. – 200 с.
2. Бутко А. Д. // Фінанси України / Бутко А. Д., Шерстюк О. Л. – 2004. – № 4. – С. 76–86.
3. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Гетьман О.О., Шаповал В. М. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.

4. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств : концепція, методологія, стратегічне управління. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2003. – 308 с.
5. Данько М. Довгострокові пріоритети інноваційного розвитку економіки України в умовах глобалізації // Стратегія економічного розвитку України : наук. зб. – Вип. 5 / Відп. ред. О. П. Степанов. – К. : КНЕУ, 2001. – 334 с.
6. Денисюк В. Щодо вдосконалення системи індикаторів для управління інноваційним розвитком // Економіст. – 2004. – № 6. – С. 55–59.
7. Економічна політика України: актуальні питання. Парламентські слухання // Економіст. – 2004. – № 6. – С. 28.
8. Жаліло Л. А. Економічна стратегія держави: Теорія, методологія, практика : монографія. – К. : НІСД, 2003. – 368 с.
9. Передвиборча програма. Якою я бачу Україну // Український інвестиційний журнал. – 2004. – № 7. – С. 45.
10. Уткін О. Ф., Паче А. М. Цілі і принципи державного регулювання інвестиційної діяльності // Інвестиції: практика та досвід. – 2004. – № 5. – С. 15–19.
11. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посіб. – К. : Знання-Прес, 2003. – 622 с.

УДК 658.15

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД УПРАВЛІННЯ У ФІНАНСОВІЙ ПІДСИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

*Титаренко І. В., асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Процес підготовки рішення починається з визначення управлінської мети, що може бути здійснено під впливом зовнішніх та внутрішніх інформаційних потоків. Основними факторами успішної організації є правильно визначені завдання, які повинні бути виконані в процесі роботи. Проте, визначеного кола завдань недостатньо для досягнення плідної роботи. Отримання

ефективних результатів в системі управління досягаються за допомогою взаємопов'язаних та цілеспрямованих дій, які можна вважати процесом.

Процесний підхід в управлінні визначає розгляд комерційної діяльності підприємства, як сукупність бізнес-процесів, які пов'язані між собою поставленими цілями діяльності.

Ринкова кон'юнктура складається для організації дуже вдало, але швидкість зростання розмірів і бізнесу організації випереджає швидкість розвитку системи управління, і власники, стурбовані втратою керуваності бізнесу, починають шукати нові способи утримання ситуації під контролем шляхом опису і автоматизації бізнес-процесів організації [1].

В сучасних умовах можна максимально ефективно управляти бізнесом не як сукупністю окремих функцій, а як сукупністю бізнес-процесів, які і являють собою суть діяльності. Такий підхід став застосовуватися в менеджменті відносно недавно в зв'язку зі зростаючою конкуренцією і збільшенням динаміки зовнішнього середовища.

Такий підхід відбувається згідно наступних етапів:

- виявляється мережа ключових бізнес-процесів (в тому вигляді, в якому вони перебувають на початок використання підходу);

- процеси ранжуються за рівнем значущості, створюється попередня модель;

- відбувається аналіз усіх процесів і виявлення проблемних місць, які варто опрацювати найбільш ретельно;

- на підставі отриманих висновків будуються моделі, що показують ідеальний перебіг процесу.

Впроваджуватися такий підхід може як на всьому підприємстві, так і на певній його ділянці. Застосування процесного підходу на головній ділянці підприємства – фінансовій підсистемі.

Для такого управління необхідно, щоб всі основні бізнес-процеси функціональних підрозділів були визначені й описані, відповідальність і ресурси позначені, названі процеси, за якими організується управління. Обов'язковим є визначення взаємодії